

Söýgüli Stambul, Ýahýa Kemal we Hapyzyň gubry

Category: Edebi makalalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Söýgüli Stambul, Ýahýa Kemal we Hapyzyň gubry AZIZ ISTANBUL,
YAHYA KEMAL VE HAFIZIN KABRI

Yahya Kemal için söyleyebileceğimiz ilk şey aruz şiirinin son temsilcisi olduğudur. Nasıl ki divan edebiyatının son temsilcisine Şeyh Galip deniliyorsa Cumhuriyet Dönemi aruzun son şairi de Yahya Kemal'dir. Elbette Yahya Kemal'den sonra da birçok şair aruzla şiir yazmıştır, ama hiçbiri Yahya Kemal'in şiir gücüne erişememiştir.

Yahya Kemal 1884'te Üsküp'te doğmuştur. Aynı yıl babası Üsküp Belediye Başkanlığı görevindedir. 1923 te Urfa milletvekili seçilmiştir. Hayatında hiç evlilik yapmadı. Bekâr yaşadı. 1958 de İstanbul'da vefat etmiştir.

Yahya Kemal bir İstanbul şairidir. İstanbul'da "Çınaraltı" denilen semtte öğrencileriyle buluşup onlarla şiir sohbetleri yapardı. İstanbul Darül fünun'unda, Türk ve Batı edebiyatı derslerinin yanında Tarih dersleri de verirdi.

Endülüs'te Büyük Elçi olarak bulunmuştur. Burada bulunduğu sırada İspanyolların meşhur flamenko dansını izlemiş, belki de müzik ve dansın içinde bulunduğu hüznün güzelliğine, içinde bulunduğu hüznü terk etmek istemeyen insanların hallerini anlatan flamenko sanatının ruhani gücüne (İspanyolca: Duende) kapılarak "Endülüs'te Raks" şiirini yazmıştır. Bu öyle bir şiirdir ki, adeta bütün dans estetiğinin figürlerini, müziğin ritmini hayal dünyamızın önüne serer. Ayak sesleri, gül kokuları ve uçuşan şallar arasında kayboluruz adeta. Yahya Kemal bu şiirle birçok sanatın gücünü birleştirmiş ve o gece izlediği dansı biz okurlarına da hissettirmiştir.

Birçok şiiri, bestekâr Münir Nurettin Selçuk tarafından bestelenmiştir. Şiirindeki ses, ahenk, ölçü ve anlam müziğin büyüyle birleşmeye hazırdır zaten. Yahya Kemal'in

şairlerinde ne bir kelime az ne bir kelime fazladır. Onun şairlerine girecek kelimeler şanslı kelimelerdir. Mükemmeliyetçi bir yapısı vardır. Bundan dolayı kalıcı olanı yakalayabilmiştir. Şairleri, ölümünden sonra öğrencisi Nihat Sami Banarlı'nın kurduğu Yahya Kemal Enstitüsü tarafından kitaplaştırılmıştır (Kendi Gök Kubbemiz, Eski Şiirin Rüzgârıyla, Aziz İstanbul)

Yahya Kemal, bir İstanbul şairidir dedik. "Sana bir tepeden baktım aziz İstanbul." şiirinde bu şehri çok güzel tasvir eder. Bilindiği gibi İstanbul şehri, yedi tepe üzerine kurulmuştur. Ankara'da vekillik yaptığı dönemde Ankara'nın en çok nesini seversiniz sorusuna İstanbul'a dönüşünü diye yanıt vermiştir. Bu cümleden de anladığımız gibi İstanbul onun vazgeçilmezidir.

Hafızın Kabri Başında

1995 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından kırk kişilik şair ve yazarlar heyeti olarak İran Kültür Bakanlığı'nın davetlisi olarak otobüsle İran'a gittik. Bu heyet içinde merhum Mehmet Akif İnan da vardı. Tebriz'de bir akşam kaldık. Şair Hüseyin Şehriyar'ın kabrini ziyaret ettik. İranlılar şaire ve şiire çok önem verirler. Bundan dolayı şairlerin kabirleri de çok gösterişli ve süslü olur. Tebriz'den sonra ikinci durağımız İran'ın başkenti Tahran'da konakladık. Sonra Isfahan şehrine (nısf-ı cihan – dünyanın yarısı) uğradık. Daha sonra Meşhet ve Kum şehirlerini ziyaret edip, şairleriyle meşhur olan Şiraz'a gittik. Bu şehirde bulunan Hâfız-ı Şirâzî ve Sadi-i Şirâz-î'nin kabirlerini ziyaret ettik. Her iki mezarda aynı bahçenin içindedir. Hafız'ın kabri açık bahçe içinde yer alır, Sadi'nin kabri ise kapalı bir mekândadır. Önce Hafız'ın kabrine uğrayıp duamızı ettik. Bahçe, servi ağaçları ve koyu kırmızı gül ağaçları ile bezenmiştir.

Yahya Kemal'in Hafızın kabrini anlattığı "Rintlerin Ölümü" adlı şiirinde, hiç görmediği bu kabri görmüş kadar gerçekçi, anlatımıyla da büyüleyicidir. Gerçekten de o koyu kırmızı gül kokuları ve servilerin serin gölgesindeki kabrinde ebedi

uykusunu uyumaktadır.

RİNDLERİN ÖLÜMÜ

*Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış;
Yeniden her gün açarmış kanayan rengiyle
Gece, bülbül ağaran vakte kadar ağlarmış
Eski Şiraz'ı hayâl ettiren ahengiyle.*

Ölüm asude bahar ülkesidir bir rinde;
Gönlü her yerde buhurdan gibi yıllarca tüter,
Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar; her gece bir bülbül öter.

Kabrin başında Akif ağabey Yahya Kemal'in "Rindlerin Ölümü" adlı şiirini ezbere bilen var mı diye bizlere sordu. Ben biliyorum, ezberimde isterseniz okuyabilirim dedim. Akif ağabey şiiri yazılı vermemi istedi. Ben de şiiri yazıp verdim. Akif ağabey bu şiiri Hafız'ın kabri başında okudu. Herkes dağılırken yanıma usulca geldi ve bana verdiği şiirin bir yerinde eksiklik var dedi. Nasıl olur Akif ağabey, şiir ezberimde dedim. Şiirin bir yeri vezinle uyuşmuyor okurken, ama hata nerede çıkaramadım dedi. Daha sonra bahçenin içindeki müzeyi dolaşan gruba katıldık. Müzenin içine girince birde ne görelim! Profesör Dr. Abdülkadir Karahan hoca, "Rindlerin Ölümü" şiirini çerçeveletip İstanbul'dan, Şiraz'da ki bu müzeye armağan edip göndermiştir. Profesör Dr. Abdülkadir Karahan hoca sayesinde Akif ağabeyle şiirin doğrusuna bakma fırsatı bulduk. Ben şiiri;

*Hâfız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış;
Her gün açarmış kanayan rengiyle,
Gece, bülbül ağaran vakte kadar ağlarmış
Eski Şiraz'ı hayâl ettiren rengiyle*

Şeklinde ezberlemişim. Şiirin ilk dörtlüğündeki ikinci mısrasında " yeniden" kelimesini şiiri yazarken vermemişim. Akif ağabey; "şu tevafuka bak Atıllacığım, Urfa milletvekili bir şairin şiirini başka bir Urfalı eksik ezberler, bir Urfalı

bunu anlar, Urfalı bir hocada şiiri Şiraz'daki bu müzeye armağan edip bu yanlışını buldurur “ dedi.

Yahya Kemal denildi mi aklıma Akif ağabeyle olan bu anım gelir. “Rindlerin Ölümü” şiiri bu olaydan sonra artık hatasız ezberimdedir. Hatta “yeniden” kelimesini daha vurgulu okuyorum.

Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin güçlü temsilcilerinden olan Yahya Kemal; Fransa'da yöneldiği millî tarih düşüncesiyle Osmanlı tarihi ve edebiyatını incelemiş, çocukluğunun geçtiği Balkan şehirlerinin kaybından duyduğu acıyla, Osmanlı tarihi ve kültürünün bir aynası olarak gördüğü İstanbul'u manevî iklimi ve doğal güzellikleriyle yansıttığı şiirleriyle Türk edebiyatında saygın bir yer almıştır. Cumhuriyet dönemi Türk şiiri, Yahya Kemal'le başlar.

Mehmet Atillâ MARAŞ.

© «Ay Vakti» žurnaly, 30.08.2019 ý. Edebi makalalar